

Nr 87.

Godkänd av första kammaren den 11 maj 1915.
Godkänd av andra kammaren den 11 maj 1915.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för åtnjutande av det Ostkustbanans aktiebolag beviljade låneunderstöd.

(Statsutskottets utlåtande nr 73.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 5 mars 1915 avlåten proposition, nr 58, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att Ostkustbanans aktiebolag, som jämlikt beslut av 1913 års riksdag under vissa närmare angivna villkor beviljats ett låneunderstöd av 3,000,000 kronor, må åtnjuta ifrågavarande understöd i huvudsaklig överensstämmelse med de ändrade villkor, som i statsrådsprotokollet angivas.

I de nu gällande villkoren för åtnjutande av det vid 1913 års riksdag beviljade låneunderstödet till Ostkustbanans aktiebolag föreskrives följande:

1:o) att kostnadsförslag och arbetsplan fastställas av Kungl. Maj:t, som ock närmare bestämmer de ställen, vilka järnvägen skall beröra, varande bolaget skyldigt att gottgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga kontrollundersökningar, besiktningar, extra biträdens användande med mera dylikt, vilka kunna av kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o) att bolaget, för att kunna erhålla statslån, skall vara skyldigt hos Kungl. Maj:t styrka, att det genom aktieteckning eller upplåning, som av Kungl. Maj:t godkännes, förfogar över ett kapital, som jämte statslånet är fullt tillräckligt till järnvägsanläggningens utförande på sätt arbetsplan och kostnadsförslag innehålla, härj jämväl inbegripet kostnaden i dess helhet för anslutning till föreningsstationer med andra järnvägar enligt härom träffade, bindande avtal;

3:o) att låneunderstöd må lyftas på sätt och å tider, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock med iakttagande därav, att å statslånet ej något må lyftas, förr än antingen bandelen Härnösand—Söderhamn eller bandelarna Härnösand—Sundsvall och Söderhamn—Gävle öppnats för allmän trafik, för vilket fall intill 1,500,000 kronor må erhållas, medan däremot återstående 1,500,000 kronor först må lyftas, sedan besiktning av järnvägsanläggningen blivit i överensstämmelse med § 2 mom. 2 av kungl. kungörelsen den 11 december 1874 angående ordningen för avsyning och besiktning av enskilda järnvägar och deras upplåtande för allmän trafik förrättad samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelat tillstånd till hela banans öppnande för allmän trafik;

4:o) att med avseende å ifrågavarande försträckning skall iakttagas:

a) att annuiteten för låneunderstödet återgäldande beräknas till fem procent å ursprungliga försträckningsbeloppet, av vilken annuitet först gottgöres ränta efter fyra och en halv procent å oguldet kapitalbelopp och återstoden utgör avbetalning därå;

b) att beträffande den ränta, som å lyftade lånebelopp upplöper under en tid, omfattande högst tre år från lyftningsdagarna, men dock ej sträckande sig utöver ett år från den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik, må medgivas anstånd med betalningen på det sätt, att denna ränta, benämnd anståndsrenta, genom fortsatt annuitetslikvid erlägges till staten, först sedan i stadgad ordning såväl all annan ränta som ock hela lånekapitalet inbetalts;

c) att, så snart å lyftat lånebelopp upplupit ett års ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta, förstnämnda räntas belopp skall inbetalas till staten;

d) att kapitalavbetalning skall genom erläggande av fullständig annuitet vidtaga tre år efter den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik, skoland i sammanhang härmed likvid ske av all därförinnan upplupen, obetald ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta; och

e) att, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlägges, låntagaren skall därå gälda fem procent ränta, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt;

5:o) att järnvägsanläggningen med alla därtill hörande byggnader och materiel ävensom all bolagets övriga egendom skall utgöra säkerhet för den av staten lämnade försträckning och staten till säkerhet för sin fordrans utbekommande erhålla in-teckning med förmånsrätt näst efter in-teckningar å tillhopa högst 13,000,000 kronor, med förbehåll tillika att, i den mån avbetalning å sistnämnda in-teckningar sker, den för avbetalade beloppet gällande förmånsrätt skall tillkomma motsvarande belopp av statens fordran, varom jämväl avtal skall av bolaget träffas med innehavarna av nämnda in-teckningar; börande ej mindre såsom villkor för statslånets erhållande och tillgodonjutande i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att till säkerhet för statens fordran in-teckna bolagets järnväg med förmånsrätt, som ovan sagts, än ock hälften av det bevil-

jade statslånet innestå, till dess inteckning med nämnda förmånsrätt i bolagets järnväg meddelats för förut lyftade andelar av lånet; varjämte ovanberörda sista hälft ej må utbekommas, förrän inteckning för dess belopp blivit i bolagets järnväg behörigen meddelad;

6:o) att Kungl. Maj:t skall insätta en med särskild instruktion försedd ledamot i direktionen för bolaget och utse en revisor att deltaga i granskningen av bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas av bolaget;

7:o) att bolaget skall vara skyldigt underkasta sig såväl de bestämmelser i fråga om samtrafik, vilka Kungl. Maj:t kan finna gott för bolaget bestämma, som ock i övrigt alla de villkor och kontroller, som av Kungl. Maj:t provas lämpliga och nödiga; samt

8:o) att bolaget må, då Kungl. Maj:t så prövar lämpligt,

dels erhålla upplåtelse av den för järnvägsanläggningen erforderliga, kronan tillhöriga jord, sålunda: att jord, som står under kronans omedelbara disposition, upplåtes utan någon ersättning; att jord från de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna kronoallmänningar upplåtes utan annan gottgörelse än ersättning till vederbörande innehavare för intrång i nyttjanderätten; att jord från de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, upplåtes utan annan ersättning än för minskning i arrendatorns bruksområde under den återstående arrendetiden ävensom för skada och intrång; samt att för jord, som är till boställe eller åt enskild person, menighet eller inrättning med åborätt eller annorledes än vad ovan sagts upplåten, ersättning skall lämnas såväl för själva marken som för skada och intrång; skolande ersättningen i ovan nämnda fall bestämmas i den ordning, förordningen angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov den 14 april 1866 stadgar;

dels ock kostnadsfritt begagna för anläggningen sådana å kronans ägor belägna kalk- och stenbrott jämte grustäkter, som kunna vara disponibla.»

De ändringar i dessa villkor, som föreslås i den nu förevarande propositionen, hänföra sig till mom. 2:o, 3:o och 5:o i de ursprungliga villkoren. De bestämmelser, som innehållas i dessa moment, skulle utbytas mot följande:

1) att bolaget, omedelbart efter det Kungl. Maj:t fastställt arbetsplan och kostnadsförslag samt meddelat bestämmelser rörande de villkor för statslånet, som riksdagen må besluta, skall i så stor utsträckning, som lämpligen kan ske, påbörja arbetet med bananläggningen;

2) att bolaget, för att kunna erhålla statslån, skall vara skyldigt att hos Kungl. Maj:t styrka, att det förfogar över ett eget kapital av minst 10,000,000 kronor;

3) att, innan statslånet utbetalas, bolaget skall *antingen* hava avlämnat som säkerhet för lånet första inteckning i hela bananläggningen å 3,000,000 kronor, vilken inteckning skall utbytas mot inteckning å samma belopp

med förmånsrätt näst efter inteckning å 13,000,000 kronor, då bolaget avslutat kontrakt med enskilda långgivare om lån på sistnämnda summa, samt hava nedlagt i banföretaget i sin helhet minst 8,000,000 kronor kontant samt 2,000,000 kronor i prestanda, därav i bandelen Sundsvall—Härnösand minst så stort belopp, att densamma enligt kostnadsförslaget kan medelst statslånet färdigbyggas, så att den kan öppnas för allmän trafik, i vilket fall statslånet skall användas till färdigbyggande av bandelen Sundsvall—Härnösand, *eller ock*, om inteckning vid den tidpunkt, då övriga villkor för statslånets utbetalande blivit uppfyllda, av formella skäl icke kan erhållas, hava ej mindre färdigbyggt bandelen Sundsvall—Härnösand, så att densamma kan öppnas för allmän trafik, än även styrkt, att bolaget icke upptagit lån till högre belopp, än att desamma kunna gäldas med statslånet, för vilket fall med statslånet skola betalas de skulder, vari bolaget till äventyrs kan häfta, varjämte inteckning, på sätt förut nämnts, skall avlämnas, så snart de formella hindren därför undanröjts;

4) att låneunderstödet må lyftas på sätt och å tider, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock icke före den 1 oktober 1917; samt

5) att, sedan järnvägsanläggningen fullbordats, densamma skall med alla därtill hörande byggnader och materiel ävensom all bolagets övriga egendom utgöra säkerhet för ifrågavarande av staten lämnade försträckning och att staten skall till säkerhet för sin fordrans utbekommande, så snart kan ske, erhålla inteckning med förmånsrätt näst efter inteckningar å tillhopa högst 13,000,000 kronor, med förbehåll tillika att, i den mån avbetalning å sistnämnda inteckningar sker, den för avtalade beloppet gällande förmånsrätt skall tillkomma motsvarande belopp av statens fordran, varom jämväl avtal skall av bolaget träffas med innehavarna av nämnda inteckningar; börande såsom villkor för statslånets tillgodonjutande i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att, så snart sådant lagligen låter sig göra, till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets järnväg med förmånsrätt som ovan sagts.

De under mom. 1:o, 4:o samt 6:o—8:o upptagna villkor skulle i oförändrad lydelse fortfarande gälla.

Det föreliggande förslaget om ändring i lånevillkoren för ostkustbanan åsyftar att bereda möjlighet att inom den närmaste framtiden igångsätta banbyggnaden, på det att till motverkande av arbetslösheten nya arbetstillfällen måtte beredas.

Vad då först angår arbetslösheten inom de arbetaregrupper, vilka här kunna komma i fråga, hava väl av riksdagens vederbörande utskott inhämtade upplysningar givit vid handen, att om än arbetslösheten icke är av så svårartad natur, som man tidigare haft skäl att antaga, arbetsbrist dock gör sig gällande i betydande omfattning och framdeles är att befara i än större utsträckning. Beträffande det egentliga väg- och vattenbyggnadsfacket kommer visserligen vid företag, som nu utföras för statens järnvägar och vattenfallsverk, att under instundande sommar sysselsättas ett något större antal arbetare än som ett år tidigare var anställt vid motsvarande företag, men på grund därav att vissa av ifrågavarande byggnadsarbeten komma att avslutas under året utan att nya arbeten komma att igångsättas, är det att motse en väsentlig arbetsminskning vid statens väg- och vattenbyggnader icke blott under instundande vinter utan även under sommaren 1916. I fråga om de enskilda företagen inom väg- och vattenbyggnadsfacket synas utsikterna vara ännu mörkare. Av allt att döma är nämligen att redan under den kommande sommaren förvänta en inskränkning i arbetstillgången vid dessa arbeten, vilken inskränkning icke torde kunna motvägas av de kommunala företag, som på sina håll igångsatts för beredande av arbetstillfällen.

Inom vissa näringsgrenar, vilka stå väg- och vattenbyggnadsfacket så nära, att en del av arbetarna på dessa områden skulle kunna användas vid järnvägsbyggnadsarbeten, är arbetslösheten för närvarande mycket stor. Detta gäller särskilt husbyggnadsverksamheten samt stenindustrin. Inom den förra ligger nästan all enskild verksamhet nere, och inom den senare har arbetstillgången i hög grad inskränkts.

Enligt riksdagens uppfattning måste sålunda hänsyn till arbetsmarknadens läge och särskilt arbetslösheten inom olika grenar av byggnadsverksamheten anses starkt tala för ostkustbanebyggnadens igångsättande snarast möjligt. För att emellertid syftet med företagets omedelbara påbörjande må bli vederbörligen tillgodosett, torde i samband med vidtagande av de ändringar i övrigt av lånevillkoren som riksdagen funnit sig kunna medgiva, böra träffas bestämmelser, som befordra en rationell anordning av arbetaranskaffningen vid bananläggningen. Riksdagen vill i sådant avseende betona angelägenheten därav, att icke genom anställande av lantarbetare — förutom för körslor och dylika arbeten, som på grund av sin natur måste förbehållas ortsbefolkningen — den konstanta bristen på sådan arbetskraft inom de av banan berörda jordbrukstrakterna ytterligare ökas. Detta synes så mycket mera erforderligt, som ett betydande antal inom järnvägsbyggnadsfacket utbildade arbetare finnes an-

mält vid arbetet och delvis å platsen avvaktar dess början. I den mån därutöver arbetskraft kan sysselsättas, torde denna lämpligen böra utväljas bland den mängd av vana byggnads-, sten- och grovarbetare, inom orten och annorstädes, vilka sakna arbetstillfällen. För att dessa synpunkter må bli i önskvärd mån iakttagna, synes arbetaranskaffningen böra i största möjliga utsträckning ordnas genom samverkan mellan byggnadsledningen och den offentliga arbetsförmedlingen, i enlighet med de närmare bestämmelser, vilka torde böra utfärdas av Eders Kungl. Maj:t.

Beträffande härefter de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i lånevillkoren har riksdagen emellertid icke kunnat antaga det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget i oförändrat skick. Den föreliggande finansiella situationen har självfallet manat riksdagen att särskilt noggrannt tillse, det icke sådana medgivanden lämnas, att därigenom uppkommer risk för staten att själv behöva fullborda banbyggnaden, därest den ej kan av bolaget färdigställas.

Det huvudsakliga hindret för järnvägsföretagets snara igångsättande är att finna däri, att bolaget under det nuvarande ekonomiska läget saknar möjlighet att anskaffa det belopp — för närvarande uppskattat till 13,000,000 kronor — som utöver bolagets eget kapital och statslånet erfordras för fyllande av den i de ursprungliga villkoren för statslånets erhållande uppställda betingelsen, att bolaget skall förfoga över tillräckligt kapital för järnvägsanläggningens utförande. De underhandlingar, vilka bolaget tidigare fört med ett konsortium av vissa större banker angående anskaffande av berörda belopp och som vid världskrigets utbrott avbröts, kunna ej beräknas bli återupptagna förrän normala förhållanden efter fredsslutet inträtt. Enligt den nu förevarande propositionen skulle bolaget för att kunna erhålla statslånet, vara skyldigt styrka, att det förfogar över ett aktiekapital av minst 10,000,000 kronor medan fordran på fullt tillräckligt byggnadskapital skulle eftergivnas. Vissa ändringar hava ock föreslagits i avseende å förutsättningarna för att statslånet må kunna utbetalas. Dessa nya bestämmelser gå huvudsakligen ut på att tillförsäkra staten, att bandelen Härnösand—Sundsvall under alla förhållanden skall komma att färdigställas med bolagets medel och statslånet.

Riksdagen, som i enlighet med vad ovan anförts ansett, att bolaget må beredas tillfälle att påbörja järnvägsanläggningen redan innan den upplåning av enskilda, som erfordras för byggnadskapitalets uppbringande till fullt belopp, blivit säkerställd, håller emellertid före, att statslånet ej bör utbetalas, förrän avtal träffats med vederbörande enskilda långivare om nämnda kredit. Endast genom uppställande av ett dylikt

villkor synes största möjliga garanti kunna vinnas, att staten icke skall komma i det läge, att den själv måste fullborda banbyggnaden. I enlighet härmed bör bolaget, innan utbetalning av statslånet får äga rum, hos Eders Kungl. Maj:t styrka, att bolaget genom upplåning, som av Eders Kungl. Maj:t godkännes, förfogar över ett kapital, som jämte bolagets egna tillgångar och statslånet är fullt tillräckligt till järnvägsanläggningens slutförande i enlighet med av vederbörande statsmyndighet slutligen granskad arbetsplan och kostnadsberäkning, häri jämväl inbegripet kostnaden i dess helhet för anslutning till föreningsstationer med andra järnvägar, enligt härom träffade, bindande avtal. — I anslutning till vad i propositionen föreslagits, torde såsom ytterligare villkor för statslånets utbetalande böra stadgas, att bolaget bör av sitt eget kapital hava i banföretaget nedlagt minst 8,000,000 kronor kontant och 2,000,000 kronor i prestanda.

Vad angår de i Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition innehållna bestämmelser till tryggnad av färdigställandet av bandelen Härnösand — Sundsvall medelst bolagets egna tillgångar och statslånet, har väl riksdagen funnit uppfyllandet av dessa bestämmelser vara synnerligen önskvärt. Med hänsyn till det av riksdagen fastställda villkoret, att den enskilda upplåningen först bör vara avtalad, innan statslånet kan utbetalas, har dock riksdagen icke ansett att stadgande i dylik riktning bör såsom oeftergivligt lånevillkor bibehållas. För att ej beståndet av de anläggningar vid övriga delar av banbyggnaden, vilka företagits med bolagets egna medel, må äventyras därigenom, att någon tid kan förflyta från den tidpunkt, då dessa tillgångar blivit i företaget nedlagda och till dess avtal om den erforderliga enskilda krediten träffats, synes bolaget icke böra, innan uppgörelse med de enskilda långivarna skett, bedriva andra arbeten å sistberörda delar av bananläggningen än sådana, som kräva jämförelsevis lång tid för utförandet och dessutom äro av beskaffenhet att icke taga avsevärd skada under ett möjligen inträffande uppehåll i byggnadsarbetet. Närmare bestämmelser i nu berörda syfte torde böra utfärdas av Eders Kungl. Maj:t i samband med fastställandet av arbetsplanen för banbyggnaden.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle låneunderstödet få lyftas på sätt och å tider Eders Kungl. Maj:t ägde bestämma, dock icke före den 1 oktober 1917. Med hänsyn till den tid, som förflutit sedan ifrågavarande bestämmelse först föreslogs, nämligen i en av bolagets verkställande direktör till chefen för civildepartementet i september 1914 avgiven promemoria, samt med stöd av de upplysningar riksdagens vederbörande utskott i förevarande avseende inhämtat, anser riksdagen emellertid,

att berörda tidpunkt bör framflyttas till den 1 januari 1918. Härigenom skulle man vinna, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke behöver upptagas förrän i den riksstat, som upprättas vid 1917 års riksdag.

Därest lånevillkoren på nu föreslaget sätt förändras, synes det riksdagen, med hänsyn till de på senare tid inträdda förhållandena å låne marknaden, vara skäligt, att bestämmelserna rörande annuiteten å låneunderstödet till ostkustbanan ändras därhän, att annuiteten fastställs att utgå efter samma grunder, som vid tiden för utbetalandet av låneunderstödet i fråga gälla i avseende å de lån, som utlämnas från statens allmänna järnvägslånefond.

Med de av riksdagen vidtagna ändringar såväl i de nu gällande lånevillkoren som ock i Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, skulle lånevillkoren i sin helhet erhålla i huvudsak följande lydelse:

1:o att kostnadsförslag och arbetsplan, innehållande jämväl bestämmelser rörande vilka slag av arbeten, som förutom å bandelen Härnösand—Sundsvall må igångsättas, innan statslånet utbetalas, skola fastställas av Kungl. Maj:t, som ock äger ej mindre utfärda föreskrifter angående skyldighet för bolaget att vid anställande av arbetare vid bananläggningen anlita biträde av den offentliga arbetsförmedlingen än även närmare bestämma de ställen, vilka järnvägen skall beröra, varande bolaget skyldigt att gottgöra de särskilda kostnaderna för möjligen erforderliga kontrollundersökningar, besiktningar, extra biträdens användande med mera dylikt, vilka kunna av kostnadsförslagets och arbetsplanens granskning föranledas;

2:o att bolaget, för att kunna erhålla statslån, skall vara skyldigt att hos Kungl. Maj:t styrka, att det förfogar över ett eget kapital av minst 10,000,000 kronor;

3:o att innan statslånet utbetalas bolaget skall *dels* hava hos Kungl. Maj:t styrkt, att det genom upplåning, som av Kungl. Maj:t godkännes, förfogar över ett kapital, som jämte bolagets egna tillgångar och statslånet är fullt tillräckligt till järnvägsanläggningens slutförande, i enlighet med av vederbörande statsmyndighet slutligen granskad arbetsplan och kostnadsberäkning, häri jämväl inbegripet kostnaden i dess helhet för anslutning till föreningsstationer med andra järnvägar enligt härom träffade, bindande avtal, *dels* ock hava i banföretaget nedlagt minst 8,000,000 kronor kontant samt 2,000,000 kronor i prestanda;

4:o att låneunderstödet må lyftas på sätt och å tider, som Kungl. Maj:t bestämmer, dock icke före den 1 januari 1918;

5:o att med avseende å ifrågavarande försträckning skall iakttagas:

a) att annuiteten för låneunderstödet återgäldande beräknas efter samma grunder, som vid tiden för understödets utbetalande gälla för lån från statens allmänna järnvägslånefond;

b) att beträffande den ränta, som å lyftade lånebelopp upplöper under en tid, omfattande högst tre år från lyftningsdagarna, men dock ej sträckande sig utöver ett år från den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik, må medgivas anstånd med betalningen på det sätt, att denna ränta, benämnd anståndsrenta, genom fortsatt annuitetslikvid erlägges till staten, först sedan i stadgad ordning såväl all annan ränta som ock hela lånekapitalet inbetalts;

c) att, så snart å lyftat lånebelopp upplupit ett års ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta, förstnämnda räntas belopp skall inbetalas till staten;

d) att kapitalavbetalning skall genom erläggande av fullständig annuitet vidtaga tre år efter den dag, då järnvägen enligt Kungl. Maj:ts bestämmande senast skall vara färdig och öppnad för trafik, skoland i sammanhang härmed likvid ske av all därförinnan upplupen, obetald ränta, som icke är att hänföra till anståndsrenta; och

e) att, därest till betalning förfallet belopp icke i föreskriven ordning erlägges, låntagaren skall, intill dess samma belopp varder behörigen inbetalt, därå gälda ränta efter den räntefot, som vid lånets utbetalande fastställts att tillämpas i avseende å oguldet kapitalbelopp, jämte en halv procent därutöver;

6:o) att, sedan järnvägsanläggningen fullbordats, densamma skall med alla därtill hörande byggnader och materiel ävensom all bolagets övriga egendom utgöra säkerhet för ifrågakarande av staten lämnade försträckning och att staten skall till säkerhet för sin fordrans utbekommande, så snart kan ske, erhålla inteckning med förmånsrätt näst efter inteckningar å tillhoppa högst 13,000,000 kronor, med förbehåll tillika att, i den mån avbetalning å sistnämnda inteckningar sker, den för avtalade beloppet gällande förmånsrätt skall tillkomma motsvarande belopp av statens fordran, varom jämväl avtal skall av bolaget träffas med innehavarna av nämnda inteckningar; börande såsom villkor för statslånets tillgodonjutande i bolagsordningen intagas stadgande om bolagets skyldighet att, så snart sådant lagligen låter sig göra, till säkerhet för statens fordran inteckna bolagets järnväg med förmånsrätt som ovan sagts;

7:o) att Kungl. Maj:t skall insätta en med särskild instruktion försedd ledamot i direktionen för bolaget och utse en revisor att deltaga i

granskningen av bolagets förvaltning och räkenskaper, samt att arvode till sålunda utsedd direktör och revisor skall bekostas av bolaget;

8:o) att bolaget skall vara skyldigt underkasta sig såväl de bestämmelser i fråga om samtrafik, vilka Kungl. Maj:t kan finna gott för bolaget bestämma, som ock i övrigt alla de villkor och kontroller, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga och nödiga;

9:o) att bolaget må, då Kungl. Maj:t så prövar lämpligt,

dels erhålla upplåtelse av den för järnvägsanläggningen erforderliga, kronan tillhöriga jord, sålunda: att jord, som står under kronans omedelbara disposition, upplåtes utan någon ersättning; att jord från de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna kronoallmänningar upplåtes utan annan gottgörelse än ersättning till vederbörande innehavare för intrång i nyttjanderätten; att jord från de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, upplåtes utan annan ersättning än för minskning i arrendatorns brukningsområde under den återstående arrendetiden ävensom för skada och intrång; samt att för jord, som är till boställe eller åt enskild person, menighet eller inrättning med åborätt eller annorledes än vad ovan sagts upplåten, ersättning skall lämnas såväl för själva marken som för skada och intrång; skolande ersättningen i ovannämnda fall bestämmas i den ordning, förordningen angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov den 14 april 1866 stadgar;

dels ock kostnadsfritt begagna för anläggningen sådana å kronans ägor belägna kalk- och stenbrott jämte grustäkter, som kunna vara disponibla; samt

10:o) att bolaget, omedelbart efter det Kungl. Maj:t fastställt arbetsplan och kostnadsförslag samt meddelat bestämmelser rörande de villkor för statslånet, som riksdagen må besluta, skall i så stor utsträckning, som lämpligen kan ske, påbörja arbetet med bananläggningen.

Med hänsyn till å ena sidan önskvärldheten av att till beredande av nya arbetstillfällen för stora arbetargrupper i vårt land kunna igångsätta ostkustbanebyggnaden snarast möjligt, samt å andra sidan därtill, att detta enligt riksdagens förmenande låter sig göra utan att egentligen öka den risk, staten tidigare iklätt sig genom beviljande av låneunderstödet i fråga, har riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition medgivit, att Ostkustbanans aktiebolag, som

jämlikt beslut av 1913 års riksdag under vissa närmare angivna villkor beviljats ett låneunderstöd av 3,000,000 kronor, må åtnjuta ifrågasvarande understöd i huvudsaklig överensstämmelse med av riksdagen ovan angivna, ändrade grunder.

Stockholm den 11 maj 1915.

Med undersåtlig vörtnad.
